

สมเด็จพระนางพิมพาภิภิษุณี

จาก หนังสือ วิมุตติรัตนมาลี

รจนาโดย พระพรหมโมลี วัดยานนาวา กทม.

วาระนี้ เพื่อเป็นการสดุดีคุณแห่งพระอรหันต์อันวิเศษยิ่งใหญ่มาก และเพื่อให้ท่านผู้มีปัญญาทั้งหลายได้ศึกษาพิจารณา ประวัติความเป็นไปของพระอรหันต์ตั้งแต่ต้นจนถึงกาลดับขันธุ์เข้าสู่ปรินิพพาน อันเป็นนิสสรณวิมุตติในกาลสุดท้ายสิ้นทั้งผอง จึงจักขอรวบรวมเอาประวัติของภิกษุณีอรหันต์รูปหนึ่ง ทรงพระนามว่าสมเด็จพระนางพิมพาภิภิษุณีเถรี ตามความอันปรากฏมีในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นอาคตสถานหลายแห่ง โดยจะพยายามนำมาพรรณนาไว้ในที่นี้ตามลำดับดังต่อไปนี้

อดีตกาลล่วงมาแล้ว นับถอยหลังจากภัทรกัปนี้ไป เป็นเวลานานถึง ๔ อสงไขยกับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป กาลครั้งนั้นเป็น สุภมมงคลกาลที่เรียกว่า สารมณฑกัป เพราะเป็นกัปที่มี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติตรัสในโลก ๔ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระมิ่งมงกุฎัตถ์แห่งกรพุทธเจ้า
๒. สมเด็จพระมิ่งมงกุฎเมธังกรพุทธเจ้า
๓. สมเด็จพระมิ่งมงกุฎสรณังกรพุทธเจ้า

๔. สมเด็จพระมิ่งมงกุฎที่ปึงกรพุทธเจ้า

จะกล่าวกลับจับความจำเดิม แต่ศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ที่ ๓ คือสมเด็จพระมิ่งมงกุฎสรณังกรพุทธเจ้า ค่อยเสื่อมสลายสูญสิ้นไปหมดแล้ว โลกเรานี้ก็ว่างจากพระพุทธศาสนา ช่วงกาลพุทธันดรหนึ่ง แล้วจึงปรากฏมีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติก็สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เสด็จมาอุบัติใหม่นี้ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระมิ่งมงกุฎที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ทรงอุบัติตรัสในโลกแล้วก็ทรงบำเพ็ญพุทธกิจประกาศพระพุทธศาสนา ยังศาสนธรรมให้ขยายแผ่กว้างออกไป เหล่าสัตว์ทั้งในไตรโลก ครั้นได้สดับรับรสพระสัทธรรมเทศนา ต่างก็พากันประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระทศพล จนได้บรรลุพระอรหิมรรคอรหิผล ตามสมควรแก่ศาสนา บารมีแห่งตนเป็นอันมากแล้ว

กาลครั้งนั้น ยังมีพราหมณ์มานพหนุ่มผู้หนึ่ง ปรากฏนามว่า สุเมธพราหมณ์ เขาเกิดในตระกูลมั่งคั่ง มีทรัพย์สมบัติมหาศาลนับได้มากมายหลายโกฏิทีเดียว นอกจากนั้นยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในเชิงมนต์เพื่องูเรียนจบแจ้งในไตรเพททางคศาสตร์ ฉลาดในศิลปี่สิ้นทุกประการ วันหนึ่งสุเมธพราหมณ์มานพหนุ่มผู้นั้นนั่งอยู่ในห้องรโหฐานอันเป็นที่สงบแล้วจินตนาการด้วยปัญญาว่า

“ ธิ ! ดังเราจะดิเคียน... อันว่าการก่อภพกำเนิดเป็นรูปกายขึ้นใหม่นี้ ย่อมมีกองทุกข์ท่วมทับหนุทัยเที่ยงแท้ อนึ่ง แม้เมื่อชนมชีพแตกพราจากกาย ทำลายร่างสรีราพพนั้นเล่า ก็เป็นกองทุกข์ถึงที่สุดใหญ่ยิ่งกว่าทุกข์ทั้งปวง การก่อภพชาติใหม่นี้เป็นทุกข์ใหญ่หลวง เพราะชาตภพก่อให้เกิดชรา แล้วชราก็ก่อให้เกิดพยาธิ มรณะอันเป็นทุกข์ต่อไปไม่สิ้นสุดก็ในเมื่อชาติ ชรา พยาธิ มรณะ ซึ่งได้แก่ความเกิด ความแก่ความเจ็บไข้และความตายปรากฏมีขึ้นได้แล้ว ความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ก็คงจักมีเป็นแม่นมั่น อย่ากระนั้นเลย ควรที่เราจะประสงค์เจาะจงแสวงหาความพ้นชาติ ชรา พยาธิ และมรณะนั้นให้จงได้ จะเป็นการประเสริฐแท้

อนึ่ง ตัวเราคงต้องตายในวันหนึ่งข้างหน้า ต้องทอดทิ้งสรีระ อันมีสภาวะเนาเปื่อยปฏิกลนี้แล้ว ไปเกิดใหม่ให้ได้ทุกข์อีก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โฉนจึงจะยังหนักหน่วงห่วงใยอยู่ด้วยร่างกายปฏิกลนี้อยู่เล่า ควรที่เราจะพึงหาทางออกไปเพื่อไม่มีการเกิดเสียเลยดีกว่า ก็แต่หนทางอันประเสริฐนี้ เห็นที่ผู้สัตว์จะพึงพบได้โดยยาก จำเราจะต้องพยายามให้จงมาก อุตส่าห์เสาะแสวงหาให้ได้พบจงได้ ความทุกข์ภัยพยาธิมีแล้วฉันใด ความสุขไร้ทุกข์ภัยพยาธิก็คงจักมี

เช่นเดียวกัน เมื่อภพกำเนิดคือความก่อเกิดปรากฏมีแล้วฉันใด วิกฤต คือ ความไม่ก่อให้เกิดเป็นร่างกายก็คงจักมีเช่นเดียวกัน เปรียบเหมือนเมื่อความร้อน คือ เตโชธาตุไฟมีอยู่มากแล้ว ความเย็นคือ อาโปธาตุน้ำก็มีไว้สำหรับดับความร้อน แก่กันฉันใดก็ดี เมื่อมีไฟคือความเกิด แก่ เจ็บ ตาย สิ่งที่จะระงับทุกข์ร้ายเหล่านี้ ก็คงมีเป็นแน่นอนเหมือนหนึ่งว่าการบาปมีแล้ว ย่อมมีการบุญแก้ ความเกิดมีแน่ ความไม่เกิดอีกเป็นเที่ยงแท้ก็คงจักมี

เปรียบเหมือนบุรุษทรงพลังรักความสวยสะอาด เมื่อเห็นว่าสตรีระวางแห่งตน แปรเปลี่ยนคุณเนาเหม็นร้ายกาจหนักหนา แล้วมาพบสระน้ำซึ่งมีอุทกวาริเย็นใส ควรหรือที่เขาจะไม่ระวิกระวาดลงไปในสระ เพื่อชำระล้างเนื้อตัวให้หมดมลทิน ก็เรานี้ในเมื่อมลทิน คือกิเลสที่ควรล้างกำลังแปรเปลี่ยนติดตัวมีอยู่แล้ว ดังจะจะไม่แสวงหาสระน้ำที่มีอมตะธรรมเป็นอุทกวาริแล้วรีบล้างเสียซึ่งมลทินคือ สรรพกิเลสนั้น

อีกประการหนึ่ง เปรียบเหมือนขุนพลจอมโยธีผู้ชำนาญศึกในรณภูมิ ที่ถูก ข้าศึกศัตรูหมู่ปัจจามิตรมาล้อมไว้ เมื่อเห็นหนทางที่พอจะประลาดหลีกหนีนี้ ไปได้ยังมีอยู่ ควรหรือที่เขาจะหลงมัวมานะสู้งานเสียชีวิตไม่คิดหนี ก็ตัวเรานี้ ในเมื่อมีข้าศึกศัตรูคือ หมุกิเลสมารวมรวมหุ้มห้อมล้อมไว้อยู่ทุกทิวาราตรี และหนทางเป็นที่เกษมเปรมใจคือพระนิพพานอันเป็นที่หลีกหนีย่อมมีอยู่ โดยแท้ เมื่อเป็นเช่นนี้จะไม่คิดแก้ไขหลีกหนีเอาตัวรอดไปหรือไฉน

อีกประการหนึ่ง เปรียบเหมือนชายผู้มีโรคร้ายเข้าเกาะกุมสรีระกายให้ได้รับ ทุกขเวทนาแสนสาหัส เมื่อได้พบแพทย์วิเศษที่จะสามารถรักษา ควรแลหรือที่ บุรุษนั้นจะไม่คิดอ่านเสวยยารักษาพยาธิแห่งตนให้หายเป็นปรกติดี ก็ตัวเรานี้ ในเมื่อถูกโรคาพยาธิ คือกิเลสสาวะมาย่ำยีบีฑา จะไม่เร่งเสาะแสวงหาแพทย์ พิตยาจารย์ให้พยาบาลขจัดเสียซึ่งโรคาพยาธินั้นหรือไฉน

อีกประการหนึ่ง เปรียบเหมือนชายผู้มีน้ำใจรักความสะอาดและมีซากศพ อันแรงร้ายกาจด้วยกลิ่นเหม็นเป็นปฏิภูม มาผูกพันกระสันติดอยู่กับคอตน ควรหรือที่ชายคนนั้นจะทนสู้งกลิ่นเหม็นแห่งซากศพอยู่ได้ โดยที่แท้ เขายอม จะร้อนรนชวนขวยปลดเปลื้องซากศพให้พ้นไปจากคอตนเสียโดยพลันฉันใด ก็ตัวเรานี้ จะมีใจเอื้อเพื่ออภัยอาวรณ์ในร่างกายอันน่าเปื่อยปฏิภูม มากมุล ไปด้วยซากสางต่างๆนี้ทำไมกัน ทางที่ดีนั้นจะต้องรีบหาทางปลดเปลื้องทอดทิ้ง เสีย ไม่ต้องห่วงใยเฝ้าอาลัยรัก ปลดเปลื้องทอดทิ้งไปโดยพลัน ให้เหมือนกับ บุรุษ ทอดทิ้งซากศพที่ผูกอยู่ที่คอตนเอง

อีกประการหนึ่ง เปรียบเหมือนบุรุษถูกหมูโจรร้ายใจฉกาจ มันอาจหาญ
พากันมาปล้น กลุ่มหมูซึ่งฉวยเอาทรัพย์สมบัติได้แล้ว และบุรุษนั้นเห็นว่าตน
ไม่สามารถจะชิงเอาทรัพย์สินกลับคืนมาได้ เขาย่อมจะสิ้นอาลัยในทรัพย์
ไม่เสียดายหมายแต่จะเอาชีวิตรอดรีบวิ่งหนีไปโดยพลันฉับไฉน ตัวเรานี้เล่า
ก็มีสรีระร่างอันเปรียบดังหมูมหาโจรใจฉกาจ สามารถที่จะปล้นผลาญจิตใจ
ให้ขาดจากกุศลธรรมทั้งปวง จำเราจะตัดห่วงเสนาหาในกายทอดทิ้งเสียอย่าให้
มีอาลัยได้ หนีไปในที่ปลอดภัยเหมือนบุรุษที่ถูกโจรปล้นแล้วไม่อาลัยใน
ทรัพย์สมบัติรีบหนีไปจับพลันจะนั่นเถิด

สุเมธมาณพผู้มีปรีชา จินตนาการเป็นอุปมาทบทวนย้อนหน้าย้อนหลัง
วิจิตรพิสดารมากมายหลายครั้งดังนี้แล้ว ในที่สุดก็ตัดสินใจสั่งให้เปิดคลังทรัพย์
สมบัติของตนมากมายหลายโกฏิสุคประมาณ ออกบริจาคเป็นทานแจกจ่าย
แก่ยากจนวิพคนอนาถาและคนที่อยากได้ทั้งปวงจนหมดสิ้นไม่มีเหลือแล้ว
ก็มีใจผ่องแผ้วออกเดินทางแต่ตัวเปล่าเข้าไปสู่รัฐประเทศเขตป่าใหญ่
เมื่อมาถึงที่ใกล้เชิงเขาธรรมิกบรรพต จึงจัดแจงสร้างบรรณศาลาอาศรมบท
เป็นที่อาศัยให้สำเร็จสมอารมณ์หมายภายในไม่ช้า แล้วก็เปลื้องผ้าสาฎกเนื้อดี
ที่ตนครองนุ่งผ้าเปลือกป่านและคากรองบวชเป็นดาบส สร้างพรตพรหมจรรย์
จำริญสมถกรรมฐาน ภายหลังต่อมาไม่นานก็ละทิ้งเสียดังบรรณศาลาที่อยู่นั้น
เพราะเห็นว่าทำให้เกิดห่วงใยไม่วิเวกเพียงพอ แล้วเดินทางต่อไปจนถึงเขต
อรัญอันไกลลึกเป็นป่าใหญ่ อาศัยร่มไม้รุกขมูลเป็นที่อยู่ เลือกรูผลไม้ที่หล่น
ลงมาเองเป็นประมาณบริโภคเป็นอาหารยาปนมัดเครื่องยังชีพให้ทรงไว้เท่านั้น
มีจิตบากบั่นอดสำหับบำเพ็ญเป็นกสิณานุโยค พยายามอยู่ในอรัญสถาน ไม่นาน
เท่าใด ก็สามารถได้บรรลุฝั่งแห่งฉานสมาบัติและอภิญญา

เบื้องว่า สุเมธดาบสผู้ยิ่งด้วยพรตพรหมจรรย์ ท่านได้สำเร็จอภิญญาฉาน
สมาบัติบริบูรณ์ดี มีวิสภาพเชี่ยวชาญชำนาญยิ่งนักแล้วก็ได้แต่เพลิดเพลิน
เจริญฉานเป็นสุขอยู่หนักหนา หารู้ไม่เลยว่า บัดนี้สมเด็จพระชินสีห์ที่ปึงกร
สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จอุบัติตรัสเป็นพระบรมโลกนาถแล้ว ความจริงนั้น
ควรที่ท่านดาบสจะรู้ เพราะธรรมดาวิสัยผู้ได้อภิญญาฉานสมาบัติ ย่อมจักมี
โอกาสรู้เห็นนิมิตในกาลทั้ง ๔ ก่อน คือ

=> กาลเมื่อท่านผู้จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จมาถือปฏิสนธิในโลกนี้

=> กาลเมื่อท่านผู้จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประสูติจากพระครรภ์

=> กาลเมื่อได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณอันประเสริฐ

=> กาลเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงมีพระมหากษัตริย์
แสดงพระธรรมจักรเทศนา

กาลสำคัญทั้ง ๔ ซึ่งสุเมธดาบสผู้ได้รู้เห็นนี้ ก็เพราะเหตุที่ท่านเป็นผู้ผลิต
เพลินเจริญมานอันเป็นส่วนคนหนักยั้งนักอยู่ในจิต ด้วยมิได้ใส่ใจคิดดูซึ่งเหตุ
อันเลย จึงมิได้เห็น มิได้รู้ว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บังกรทรวงอุบัติขึ้นแล้ว
ในโลก ต่อเมื่อหมู่มหาชนเป็นอันมาก พากันอาราธนาสมเด็จพระผู้มีพระภาค
เจ้าที่บังกร ซึ่งทรงมีพระคุณบวรวิเศษให้ทรงพระมหากษัตริย์เสด็จมายัง
ปัจฉิมประเทศ จึงเกิดเหตุมหาโกลาหลเป็นการใหญ่ด้วยว่าฝูงชนทั้งหลาย
ซึ่งมีความเลื่อมใสชื่นชมโสมนัสต่างก็พากันจัดแจงแต่งหนทางแคว้นทางเกลี้ย
มูลพูนถม ระดมกันกระทำทางเป็นที่เสด็จพระพุทธานุตรสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในขณะนั้น สุเมธดาบสผู้มีความดีอันสูง เพราะบรรลุถึง ผังแห่งอภิญญาญาณ
สมาบัติที่พิจารณาทางอากาศกลางเวหา มองลงมายังพื้นปฐษา ได้เห็น
ประชาชนประชุมกันอยู่เป็นหมู่มาก แลดูหลากหลายดิ้นรนวิ่งเต้นดิ้น
นำพิศวง ดาบสผู้มิฤทธิ์จึงหาลงมาจาก คัดนัมพรห้องเวหาแล้วมีพจนะ
ประภาษถามข่าวคราวชาวมุขยหมู่หนึ่งว่า

“ดูกรท่านทั้งปวง มหาชนชนวันเรดิ้นรนวิ่งเต้นดิ้น ชวนกันประกอบกิจ
แคว้นทางปฐพีโสภณภาส เพื่อบุคคลผู้ใดจะจรมา” มหาชนทั้งปวงได้ฟังท่าน
ดาบสถาม จึงแจ้งความว่า

“ข้าแต่ท่านฤๅ สมเด็จพระที่บังกรสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้อนุตรโลกนาคยอด
บุคคลเสด็จอุบัติขึ้นในโลกแล้ว กาลบัดนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายมีใจเลื่อมใสใน
พระองค์เป็นยิ่งนัก จึงชักชวนกันแคว้นทางเพื่อให้เป็นเป็นที่เสด็จพระพุทธานุตร
สมมาสัมพุทธเจ้า สดลมารควิถีเพื่อที่จะได้เสด็จมาแสดงพระธรรมเทศนาโปรดพวกเรา
ชาวเมืองนี้ ”

สุเมธดาบสผู้มิฤทธิ์ เมื่อสดับพระพุทธานามแต่เพียงคำว่า สมเด็จพระที่บังกร
สัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบังเกิดขึ้นแล้วในโลกเท่านั้น ก็พลันเกิดปีติเป็นล้นพ้นสุด
ประมาณจึงมาจินตนาการว่า กาลนี้ควรที่ตัวเราจักหว่านพืชเพื่อผล ขณะนี้ก็เป็น
มงคลสมัยอุบัติมี หากควรที่เราจะมาทำละเมินเสียไม่ ครั้นคำนึงจินตนาในใจด้วย
อำนาจศรัทธากอบด้วยญาณโสมนัสขณะนี้แล้ว จึงกล่าวขออนุญาตชนเหล่านั้นว่า

“แม้ท่านทั้งหลายทางถวายพระพุทธรูปเจ้าละก็ ของงอนุญาตให้โอกาส
แก่เราสักแห่งหนึ่งเถิด เรานี้เกิดศรัทธาปรารถนาจะทำทางถวายพระพุทธรูปบ้าง “

ครั้งนั้น คนทั้งหลายเห็นว่าท่านฤๅเป็นผู้มีฤทธิ์เดช เพราะสามารถเหาะเหิน
เดินมาโดยทางอากาศได้ ก็เลยพากันจับมือไปตรงบริเวณที่ซึ่งถากถางยากลำบาก
เพราะมีเปือกตมโคลนเลน เป็นบริเวณที่ต้องงมต้องหามูลดินมาเกลี่ยให้เสมอ
เป็นอันดี แล้วบอกอนุญาตแก่สุเมธฤๅว่า

“แม้ท่านปรารถนาจะทำทางถวายแก่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าร่วม
กับพวกเราในกาลครั้งนี้แล้วไซ้ ท่านก็จงทำบริเวณที่ตรงนั้นให้สำเร็จด้วยดีเถิด
ท่านฤๅ “

สุเมธคาบสผู้มีใจเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระจอมไตร โลกนาถครั้งนั้นเขยอก
อนุญาตให้ทำทาง ณ สถานที่นั้นแล้ว ก็มีได้รื้อขี้ อุดสาเหตั่งหน้าประกอบกร
โดยมีจิตวราพึงถึงพระพุทธรูปนามว่าพุทโธ...พุทโธ...พุทโธ...อยู่เป็นนิตยกาล
แผ้วถางสถานที่ให้เตียนโล่งเป็นอันดีแล้วก็เปลื้องหนังสือที่รอนั่งออกผูกทำ
เป็นถุกกระท่อห่อหิวมูลดินเอามาถมระดมสาดในที่ซึ่งเป็นที่ลาดลุ่มลึก
เป็นเลนเหลวอยู่นั้นยังมีทันที่จะทำได้สำเร็จตลอด เหลืออยู่ยาวประมาณชั่ว
ตัวบรุษ ก็มีเสียงอุโฆษณาการกึกก้องป่าวร้องให้เป็นที่รู้กันว่า ได้เวลาที่สมเด็จพระ
พระมิ่งมงกุฎพุทธที่ปึงกรศาสดา เสด็จพาพระจีณาสพสงฆ์มากมายมาใกล้จะถึง

เสียงศัพท์บรรเลงอ้ออิงด้วยสำเนียงทวยเทพสุกสุรคณานิกรเป็นถ้องแฉว
แนวสลอนด้วยมหาชนเนกแน่น ทำปัจจุมนการทั้งนำเสด็จพระพุทธรูปดำเนินมา
บางหมู่ก็ประโคมดุริยดนตรีเครื่องสังข์กลองฆ้องกลองก้องสนั่นศัพท์ แซ่ซ้อง
สาธุการเอิกเกริก โสมนัสหนักหนา ทั้งเทพดาและมนุษย์ต่างก็มีกรประณม
มิได้คลายเคลื่อนและละลานเลื่อนตามเสด็จพระพุทธรูปดำเนินมา ผุ่งเทพดา
ก็ประโคมทิพยดนตรี หม่อมมนุษย์ก็ประโคมดิลลิตีเป่าตามประสามนุษย์ดำเนิน
นำและตามเสด็จพระพุทธรูปเทพดาบางพวกก็โปรยปรายทิพบุปผา
มีดวงดอกทิพมณฑารพ โกสุมเป็นประธานลอยเลื่อนเคลื่อนทั่วทั้งทิศานุทิศ
ณ เบื้องบนอากาศมนุษย์ชาติบางพวกก็ยกขึ้นซึ่งเครื่องสักการบูชาล้วนแต่
เครื่องหอม แห่หอมล้อมจรลีตามเสด็จพระพุทธรูปที่ปึงกรมาด้วยความ
เลื่อมใสศรัทธา

กาลครั้งนั้น สุเมธคาบสผู้มีศรัทธาจิต ก่อธัญฐานอุทิศชีวิตถวายแก่พระ
พุทธองค์จึงปลดเปลื้องขญาสายเกศา ลาดนุผ้าเปลือกไม้กับหนังสือรอนั่ง

บนเปือกตม แล้วก็ทอดกายนอนคว่ำหน้าลงต่อถนนที่ขาดลาดลุ่มเป็นเลนเหลว ซึ่งเป็นบริเวณที่ตนยังทำไม่แล้วเสร็จนั้น พลันตั้งจิตอุทิศถวายว่า

"ขออาราธนาสมเด็จพระพุทธรองค์ จักรพรรดิพระมหากษัตริย์พระมหา จินนาทพวงษ์ทั้งหลาย เสด็จเหยียบย่างพระบาทดำเนินไปบนกายแห่งข้าพระองค์ อันทอดเป็นสะพานนี้เกิด เพื่อจะได้เกิดประโยชน์โสทธิผลอันยิ่งใหญ่แก่ข้า พระองค์ขอสมเด็จพระทรงสิริสวัสดิ์จงอย่า ได้ทรงย่างพระบาทหลีกลงเลียบบ ลุยเลนเหล่านี้เลย"

แล้วก็หมอบคว่ำหน้านิ่งเฉย เพื่อรอให้สมเด็จพระที่ปึงกรพุทธเจ้าพาพระ มหาจินนาทพวงษ์ เสด็จพระพุทธรดำเนินเหยียบไปบนเบื้องหลังกายตน ซึ่งทอด เป็นสะพานอยู่อย่างนั้น ด้วยน้ำจิตมั่น ไปด้วยศรัทธาเลื่อมใสยิ่งหนักหนา

มีกรณีที่ทำหน้าที่ผู้มีปัญญาควรจักทราบไว้ในตอนนี้ ก็คือว่า ในขณะนั้น หาก สุขเมธยาผู้มีฤทธิ์ ซึ่งนอนทอดกายเป็นสะพานให้สมเด็จพระที่ปึงกรบรมศาสดา จารย์ทรงเหยียบเสด็จพระพุทธรดำเนินไป เพื่อไม่ให้พระยุคลบาทแปดเปื้อน โคลนตมแลเลนเหล่านี้ เธอจักมีความปรารถนาห่วงเอาอมตธรรมกำจัดกิเลส เสียให้ขาดจากขันธสันดานในเวลาวันนั้น ก็จักได้สำเร็จเป็นพระอรหันตมหา จินนาทพเจ้าอย่างแน่นอนทั้งนี้ก็เพราะว่าอุปนิสัยแห่งพระอรหันต์คุณรุ่งเรืองแก่ กล้ำเต็มอยู่ในขันธสันดานแล้ว เพียงแต่ได้ระดับพระธรรมเทศนาถึงบาทพระคาถา ก็จักได้สำเร็จเป็นพระอรหันตมหาจินนาทพเจ้าทันที แต่สุขเมธยาผู้นี้ มิใช่คน ธรรมดาสามัญ โดยที่แท้ เธอเป็นพระโพธิสัตว์สร้างบารมีเพื่อพระปรมาภิเษก สัมโพธิญาณปรารถนาการได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานาน นับได้ ๒ กาลแล้ว คือ

๑. กาลอันเป็นส่วน มโนปณิธาน โดยดำริในใจว่า เราจักเป็นพระพุทธเจ้า สักพระองค์หนึ่งให้จงได้ในอนาคต ได้แต่เพียงกำหนดนึก ในใจอยู่เช่นนี้ อย่างเดียวมิได้ออกโอรุ้ออกกวาจาแต่ประการใด ก็นับเป็นเวลานาน ได้ ถึง ๙ อสงไขย

๒. กาลอันเป็นส่วน วชิปณิธาน โดยออกโอรุ้ออกกวาจาว่า เราจักตรัส เป็นพระพุทธเจ้าสักองค์หนึ่ง ในอนาคตกาลเบื้องหน้าให้จงได้ แล้วก็สร้าง พระบารมีเพื่อพระสัมโพธิญาณ พร้อมกับออกโอรุ้ออกกวาจาตั้งความปรารถนาอยู่ อย่างนั้นตลอดมานับเป็นเวลานาน ได้ ๕ อสงไขย

โดยเหตุที่ท่านสุเมธฤณี เธอมีอุปนิสัยควรแก่การที่จะได้ตรัสเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาล เพราะอุตสาหะสั่งสมอบรมบารมีเพื่อพระปรมาภิเษกสัมโพธิญาณมานานถึงกาล ๒ ส่วน จำนวนได้ ๑๖ อสงไขย เช่นนี้จึงทำให้ท่านฤณีเกิดความคิดอันบรรเจิดจำขึ้นในเวลานั้นว่า

"จะมีประโยชน์โสตถิผลอันใหญ่หลวงอย่างไร หากว่าเราจะได้อมตรธรรม แต่เพียงลำพังตนคนเดียว จะมีประโยชน์โสตถิผลใหญ่หลวงอย่างไร ด้วยการได้ข้ามโอฆสงสารแต่เพียงลำพังตนคนเดียว ต่อเมื่อใดตัวเราได้บรรลุถึงความ เป็นพระสัพพัญญูข้าม โอฆสงสารแล้ว เมื่อนั้น เราจักยังสัตว์ทั้งปวง ทั้งมนุษย์โลก แลเทวโลกให้ข้ามได้ด้วย เราจักยังสัตว์ทั้งหลายให้ขึ้นสถิตสำเภาธรรม ช่วยส่ง ให้ลุล่วงข้ามถึงฝั่งแห่งพระนฤพานเช่นกับองค์สมเด็จพระบรมโลกุตมาจารย์ ที่ปึงกรนี้ให้จงได้ "

จินตนาการไปโดยเห็นแก่ประโยชน์อันยิ่งใหญ่อันในอนาคตเสียดังเช่นนี้ สุเมธฤณีจึงไม่ปรารถนาเป็นสาวกเพื่อสดับรสพระธรรมเทศนาให้ได้สำเร็จเป็น อรหันต์ในกาลครั้งนั้นแต่อย่างใด

ฝ่ายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นเสด็จมาถึงทอดพระเนตรเห็นซึ่งดาบสมิถ์กษณาการแปลกประหลาดพิกลนอนทอดตน ให้เป็นสะพาน ท่างกลางมรรคาอันมีเปลือกคมเป็นเลนเหลวเช่นนั้น จึงเสด็จ เข้ามาใกล้สถิตอยู่ ณ เบื้องเศียรเกล้า แห่งสุเมธฤณี ทรงพิจารณาด้วย สัพพัญญุตญาณแล้ว ก็ปลันมีพระพุทธรูปปฏิภาตรัสประกาศแก่ประชาชนพุทธบริษัท ทั้งหลายในที่นั้นว่า

"ดูราท่านทั้งปวงเอ๋ย ! ถ้าท่านทั้งหลายแคล้วคลาดจากอมตรธรรมไม่ได้ บรรลุธรรมวิเศษในศาสนาแห่งเรตถาคตนี้แล้ว และยังจะต้องท่องเที่ยวอยู่ในภพ สงสารนานไปในอนาคตกาลเบื้องหน้าแล้วไซ้ ขอท่านทั้งหลายจงปรารถนา ให้ได้บรรลุธรรมวิเศษคือมรรคผลนิพพานในศาสนาของดาบสผู้นี้เถิด ด้วยว่า ต่อไปภายหน้าดาบสผู้นี้จักได้ตรัสเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งเหมือนกัน เปรียบปานบุรุษทั้งหลายที่ว่ายข้ามมหาหิ แม้มาตรว่าจะคลาดเคลื่อนจาก ท่าเหนือข้ามขึ้นไม่ได้แล้ว ก็คงจะข้ามขึ้นจากท้องนทีได้ ณ ท่าหน้าตอนใต้ต่ำ ลงไปอีก เป็นอันแน่แท้ฉันใด แม้ท่านทั้งหลายเมื่อคลาดเคลื่อนไม่ได้มรรคผล นิพพานอันเป็นธรรมวิเศษในศาสนาแห่งเรานี้ หากมีวาสนาบารมีก็คงจะได้ สำเร็จในศาสนาของดาบสนี้เป็นแน่ฉันใด เพราะดาบสนี้เธอสั่งสมบารมีโพธิสมภาร เป็นพุทธานุภาพหรือพระชินสีห์โพธิสัตว์มานานสืบไปเบื้องหน้าในอนาคตกำหนดได้

๔ อสงไขยแสนมหากัป เธอจักได้ตรัสเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์หนึ่งซึ่งทรงพระนามว่าสมเด็จพระศรีศากยมุนีโคดมบรมครู"

เมื่อองค์สมเด็จพระสัมพุทธเจ้าที่บังกร้ามมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีพระพุทธรูปกาตรัสพยากรณ์ดังนี้แล้ว ก็ทรงสงเคราะห์กัณฑ์จินบาทเบื้องขวาขึ้นจกกายดาบสก่อน แล้วก็เสด็จบรรพชาพระมหาจีณาสพวงษ์เหยียบกายสะพานนั้นไปพอเป็นการฉลองศรัทธา ฝ่ายว่าเทพนิกรนาค ครุฑ มนุษย์ คนธรรพ์ เมื่อได้สดับพระพุทธรูปกัณฑ์นั้นต่างก็น้อมหัตถ์ขึ้นนมัสการมหาดาบสสุเมธมุนีด้วยความชื่นชม โสมนัสยินดีทุกถ้วนหน้า

